

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Egressy-utca 27-ik sz. a' (I-ső kör), a Lux-féle házban van, hová a lap úgy szellemi, mint anyagi részét illető minden közlemény intézendő.

BÁCSKAI ELLENŐR.

Társadalmi, közművelődési, szépirodalmi és közgazdászati közlöny.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidéken postán küldve:
Egész évre . 6 frt — kr
Félévre . 3 frt — kr
Negyedévre . 1 frt 50 k

Egyes szám ára: 10 k

Megjelenik hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Csak bérmentes levelek fogadtatnak el s kéziratok nem adatnak vissza.

Háromhasábos nyilttér sora 20 kr.

Király biztost kérünk Szabadkára.

Az egész város fel van háborodva a városi házi pénztárnál elkövetett óriási szabálytalanságok és hűtlen pénztári kezelések miatt.

Gróf Szapáry Gyula miniszter elnök mint belügyminiszterhez apellálunk szülő városunk érdekében. Egyszer már véget kell vetni az itteni hűtlen városi gazdálkodásnak s meg kell tanítani Szabadka sz. kir. város tehetetlen adminisztrációját.

Királyi biztost kérünk Szabadkára, még pedig minél előbb, mert ha még tovább tart a mostani galád, botránys gazdálkodási állapot, nem állunk érte jót, hogy az elkeseredett polgárság oly ténre talál lépni, melytől szeretett szülővárosunk nyugalmit meg kell menteni.

Király biztost kérünk Szabadkára!

Vármegyénk levéltára.

A hazai levéltárak ügye ujabban nem csak a történészeket, hanem a közigazgatási szakférfiakat is foglalkoztatta, és pedig ez utóbbiakal főleg az állami közigazgatási törvényjavaslat kapcsán, amennyiben tudvalevő, hogy e függőben maradt törvényjavaslat a honi levéltár-ügy kezelésében is lényeges változásokat helyez kilátásba.

A levéltárak ügyével való közvetlenebb foglalkozás, főleg az alföldi törvényhatóságok szempontjából, immár nagyon is időszerű volt, mert az alföldi vármegyék és városok levéltárai az ugynevezett levéltár-anyag dolgában egyrészt nagyon is szegényesek, másrészt a meglévő iratok is legnagyobb részben rendezetlenek. És ez nagyon is természetszerű, mert jól tudjuk, hogy az alföldi nyílt városok voltak a multban legjobban kitéve a pusztulásnak s még a legutóbbi hadimozgalom, az 1848—49-iki szabadságharc is óriási károkat okozott a délvidéki levéltárak azon anyagában, mely édes kevés a régmúlt idők viharait nagy nehezen kiállotta.

Bács és Bodrogh vármegyék középkori iratai a mohácsi vést követő zavarok idején e vármegyék önállóságának megszűntével úgy szólva teljesen elenyésztek, nálunk tehát a levéltárnak u. n. diplomatikai része, mely a középkori okleveleket foglalná magában, nincsen. De nincs ilyen része az alföldi vármegyék és városok legnagyobb részének sem s e tekintetben csak Szeged tesz kivételt, ahol a városi levéltár-anyag az 1247-ik évvel kezdődik.

Vármegyénk levéltárunk legrégebbi oklevele 1561-ből való, ami azt mutatja, hogy levéltár-anyagunk csak a XVI-ik századdal kezdődik. E tekintetben is egészen analog jellegű tehát levéltárunk az alföldi törvényhatóságokéival, amennyiben a m. kir. belügyminiszteriumhoz 1880-ban e tárgyban beérkezett hivatalos adatok szerint az alföldi törvényhatóságok közül Pest 1638, Csongrád 1714, Torontál 1777, Hódmezővásárhely 1691 Nagy-Kőrös 1636, Debrecen 1605, Kecskemét 1591-ik évtől kezdve mutathatnak fel régi iratokat.

A belügyminiszteri jelentésekben Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósága csak az

1726-ik évvel szerepel a levéltár-anyag régisége dolgában, a legujabban folyamatban levő levéltár-rendezés azonban azt mutatja, hogy jóval régebbi irataink is vannak, nevezetesen, hogy okiratok szórányosan már a XVI-ik századtól fogva fordulnak elő, az összefüggő levéltár-anyag pedig 1712-től kezdődik.

Mindezt a vármegyei levéltár-anyag belbecsének hangsúlyozása és a kutatni óhajító történészek tájékoztatása szempontjából említjük itt fel s felemlítjük, sőt ha alkalmunk nyílik, tüzetesen is körvonalazzuk a központi szakkörök előtt majd akkor, midőn a vidéki levéltárak általános rendezése napirendre kerül.

A kormány- és szakkörökben szó van ugyanis a levéltárak reformjáról, mely tudvalevőleg nem kevesebbet céloz, mint a budapesti országos levéltárnak állam-levéltárrá való nyilvánítását, a vidéki levéltárak centralizációját külföldön eddig két módon fogantatosították, t. i. vagy a vidéki levéltárak történeti érdekű részét szállították a központi állam-levéltárba, vagy pedig a vidékeken alkottak nagyobb levéltári központokat, melyeknek nálunk a jövőben némelyek a királyi táblák székhelyeit vélik kijelölhetni. Mindkét módnak meg vannak a maga előnyei és hátrányai, sőt meg vannak historiai és magánjogi akadályai is, ezeknek részletezésével azonban e helyütt foglalkozni nem lehet feladatunk.

Dr. Dudás Gyula.

A milleniumi kiállítás.

Budapest, 1892. július 22.

A nemzeti kiállítás tárgyában a keres-

A „BÁCSKAI ELLENŐR” TÁRCÁJA.

Mezei képek.

VIII.

Legszebb a csendes alkonyat,
Mikor hegyormon ül a nap,
S a telt gyümölcsfák tetején
Áldás között lassan lemén.

Legszebb az őszi alkonyat,
Ha anyjok hoz telt kosarat,
Fiú fején, kis lány karán
Ballagva a vezér után.

Kosár nélkül fut apraja,
Pedig kettőt is hordana,
Epertől rózsás ajka kék,
A gyermekarc befestve szép.

Könnnyű kosár, mégis nehéz
Mit a szeretet megtetéz
Koldus kit utja arra vitt
Megáldja apro lépteit.

„Jó estét!” mond keresztfia,
A lányka mást is mondana,
Megáll apjok, bárhogy siet,
S kínál legszebb gyümölcsöket.

Ó hulló sárga levelek!
Áldott legyen gerezeletek,
Mint a vessző vesszőnek ad,
Mint anya udon magzatát.

És váltva jó szót s örömet
Elérik a kis küszöböt,
Hol padkán vár az ős apó,
Kinél több a szív, mint a szó.

És esendül im mint égi hang
A sok kolomp és estharang,
Hálát mond együtt a család
Lerakva terhes kosarát.

Igy él e nép sok éve már,
S ki nem fogy a gyümölcskosár,
Megtölti a csürt s kosarat
A hajnal dél és alkonyat.

Hiador.

P á r b a j .

Ismeretes dolog, hogy egy író egyszer egy hatalmas könyvet irt a párbaj ellen. Minden érvet, a mit csak az emberi agy ki-gondolhat, felhozott művében a párbaj ellen: ostobaságnak, igazságtalanságnak jelezte, hanem aztán a könyve végén megjegyezte, hogy azért azt, a ki e műve miatt őt gyávának merné nevezni, azt rögtön — provokálja.

Voltaire kigunyolta a párbajozókat, azonban alig sértette őt meg Rohan lovag, mindjárt kihívta párbajra. Lamartine is irt a párbaj ellen, de Pepe Gábornak egy kis megjegyzése elég volt, hogy Lamartine megverekedjék vele.

Körülbelül ezt a nézetet valja mai napság mindenki. Mindnyájan beszélünk a párbaj ellen, de azért valamennyien párbajozunk. Falra borsót hány az, ki még mindig elég naiv kedélyvel bír s a párbaj ellen prédikál.

Meg kellene először változnia az egész közszellemnek, közfelfogásnak, hogy valóban rá gondolhatnánk a párbaj mellőzésére. Az ó-korban a személyes bántalmazások korántsem vonták maguk után az elégtételszerzés más formáját. Pompejus nem követelt elégtételt Caesartól, sem Caesar Catótól a sértésekért. Marius a teuton fejedelem kihívását azzal a megjegyzéssel utasította vissza: „ha életét megunta, akassza fel magát.”

A germánoknál divatos párbaj az már egészen a mi párbajunk ősapja, a mi kétségtelenül bizonyítja barbár eredetét. Már a XV-ik században nem az volt a párbajoknak rendeltetése, hogy valakinek igazságot szolgáltatassanak vagy ártatlanságát bizonyítsák, hanem, hogy a személyes sértések megtorol-tassanak.

És ez a felfogás divik mai napság is a párbajokról. Ezt tartja mindenki a legkényelmesebb, a leggyorsabb elégtételnek, amit eddigelé a világ összes törvényhozása sem birt megszüntetni. A drákói szigor annyit ért

kedelmi miniszter szakértekezletet hívott össze a miniszterium tanácstermében, Lukács Béla államtitkár — most már kinevezett miniszter — elnöklése alatt. Jelenvoltak a minisztérium képviselőin kívül a kereskedelmi s iparkamara, az orsz. ipartestület, az orsz. gazdasági egyesület, a főváros, az orsz. képzőművészeti társulat képviselői. Az államtitkár felkérte a jelenlevőket, hogy nyilatkozzanak az iránt, hogy a kiállítás megtartassék-e egyáltalában s ha igen, mikor s hol? Az államtitkár megjegyezte, hogy nem áll az állítás, mintha valaki a kiállítás ellen nyújtott volna be kérvényt a miniszteriumhoz s maga a miniszterium sincs ellene a kiállításnak, de viszont azt is közölte, hogy a kiállítás mellett sem nyilatkozott senki. A megindult hosszú és érdekes eszmecsere folyamán alig akadt valaki, a ki a kiállítás megtartása ellen nyilatkozott volna. Többen az iparosok közül kijelentették, hogy azért nem tartották szükségesnek a kiállítás mellett nyilatkozni, mert hiszen a király által szentesített törvény kimondta, hogy lesz kiállítás s hogy ezt a kormány fogja rendezni s így méltán várhatták a kezdeményezést a kormány részéről.

S így az egybegyűltek véleménye az, hogy a kiállítás megtartassék.

Az idő kérdésére nézve az volt az általános vélemény, hogy a kiállítást csak akkor lehet megtartani, a mikor a millennium lesz, de viszont a millenniumi ünnepet kiállítás nélkül nem tartják lehetőségek. Az a kérdés tehát, hogy lehetséges-e a millennium idejét 1895-ről tovább halasztani és ha igen, akkor tanácsos lesz 1896. vagy 1897-re halasztani a kiállítást is, de ha a millenniumot 1895-ben tartják is meg, még ez időre is lehet készülni fokozott tevékenységgel s annál is inkább, mert nem lehet az iparosok és gyárosok figyelmét hosszabb időre a készülődésekkel lekötötni.

Hogy hol legyen a kiállítás, arra nézve teljes egyhangúsággal lehetetlennek mondták a felszólalók, hogy azt az u. n. pékerdőben rendezni lehessen. A felszólalók túlnyomó többsége a városligetet jelölte ki a kiállítás helyének, mely a régi kiállítási területből, az új korcsolyázó térből és a lóversenyteréből

mint az elnézés. Henrik francia király 1602-ben halállal és vagyonek Kobzással sújtotta a párbajozókat. XIII. Lajos 1623-ban halált szab még a segédekre is, (!) és uralkodása alatt Chapelles, Bontuville grófok, előkelő gazdag főurak párbaj miatt lakolnak fejükkel a vérpadon. Richelieu alatt hat főnemes, köztük Montmorency herceget, fejeznek le a párbajvívás miatt. Nagy Péter is halállal büntette még a kihívást is. — Hazánkban Mária Terézia 1752-ben június 20-án kelt parancsa szerint: „nemcsak a kihívó és a kihívott, hanem a segédek és tanácsadók, habár a párbajozók közül senki sem sérült meg . . . elengedetlenül pallossal kivégzendők.“ Az 1813. udvari rendelet a pallos helyett bitófát rendelt a párbajozóknak.

És még a halálbüntetés sem szüntette meg a párbajt. Minden elképzelhető formája a törvényhozásnak teljes kudarcot valloft a párbajjal szemben. A fejedelmek végre is belátták tehetetlenségüket, egyre-másra keztek alkalmazni a kegyelmezéseket és XII. Lajos hiába esküdt meg, mikor Guise lovag megölte párbajban Lutz bárót, hogy párbaj miatt többé senkinek sem fog megkegyelmezní, mert rá nemsokára Guise megöli Lutz

állhatna s ez a terület épen elégséges volna a kiállítás céljainak. Az egyik szónok még megjegyezte, hogy ha a Stefánia-utról a pékerdőig vasuti összeköttetést létesítenek, ez utóbbi területen lehetne az állatkiállításokat elhelyezni.

Gerlóczy polgármester, a ki a főváros képviselőjében volt jelen, kijelentette, hogy a főváros polgársága valószínűleg újra hajlandó lesz minden áldozatra, még a városliget átengedésére is, de ez utóbbit csak abban az esetben, ha teljes biztosítást nyer az iránt, hogy a liget árnyas részét nem fogják kipusztítani.

A lágymányos-gellérthegyi kiállítási területet többen ideális tervnek mondták, melyet a jövőben valaha mégis meg kell uajd kísérteni.

Most azonban erre sem idő, sem pénz, mivel a lágymányosi rét szabályozása, feltöltése s a Gellérthegy oldalainak olyan átalakítása, melyet a tervezők proponálnak, legalább is tíz évi munka lenne, mely időn belül még az új hidakat is föl kellene építeni, s számlálatlan milliókat kellene kiadni, még mielőtt a tulajdonképeni kiállítási építkezést megkezdhetnék. Az értekezlet a legtöbb kérdésben egyhangulag nyilatkozott és végül az államtitkár köszönetet mondott a megjelenteknek s a tanácskozást befejeztnek nyilvánította.

r. I.

Sport.

A szabadkai „Achilles Sport-Egylet“ és a „Szabadkai Torna Egylet“ által Palicson, 1892. évi jul. hó 24-én — ma vasárnap — megtartandó országos torna- és athletikai viadalok sorrendje és feltételei.

Délután :

A) A nyílt versenypályán :

I. bajnoki célverseny. Második vetélkedés a „bajnok“ címért. Távolság 15 kilométer. A verseny 1892. évi jul. hó 24-én reggel 6 órakor Palicsról a bírák páholyától indulva, Szabadkán a vasuti aluljárónál jelentkezve s Palicsra visszaérkezve fog megtartatni. A bajnok-jelöltség feltétele, hogy a védő a

bárófiát is, de azért újra kegyelmet kap. Richelieu maga úgy indokolja a király elé terjesztett enyhébb rendeletet, hogy: „az orvosnak más gyógyszerhez kell folyamodni, mielőtt meggyőződik, hogy az eddig alkalmazott hatálytalan.“

S azóta — valljuk be — minden orvos szer hatálytalan maradt. S ha ez így van: önkénytelenül merül fel a kérdés, miért foglalkozik vele a törvényhozás: ha áll az, pedig áll, hogy nincs például Magyarország parlamentjében egyetlen tag sem, de nincs a kormányban sem, sőt nincs olyan igazságügy-miniszter sem, ki pedig büntető törvény végrehajtásával van megbízva, a ki nyíltan ki merné mondani és követni, hogy ő a büntető törvényben vétségnek deklarált párbajt perhorrescálja és mert az büntető törvényileg tiltva van, a kihívást el nem fogadja: — ha áll ez, mire való a törvény? Hiszen aki törvényt meg akarja tartani, azt megveti a társadalom; megvetik maguk a képviselők és nem fognak vele kezni a miniszterek.

A büntető törvénynek ezt az ostoba fejezetét egyszerűen el kell törölni. Senki nem tartotta meg eddig és senki sem fogja megtartani ezután sem.

kijelölt utat 1 óra 32 perc, 31 mp. alatt akár járva, akár futva megtegye. Ha ez eredmény a kitűzött idő alatt el nem éretik, úgy az egyszerű versenynek tekintetik, a bajnok-jelöltség elesik, de az ezüstérem kiadatik. Védő: Rudics József a „Szabadkai tora-egylet“ tagja.

II. Nemzetközi vasparipa (velociped) verseny. Nyíltverseny. Távolság 15 kilométer. A verseny 1892. évi jul. hó 24-én reggeli 8 órakor, Palicsról a bírák páholyától indulva, Szabadkán a vasuti aluljárónál jelentkezve és Palicsra visszaérkezve fog megtartatni. Díjak: az elsőnek nagy ezüstérem, elismerő okirat, másodiknak ezüst érem és elismerő okirat, harmadiknak bronzérem és elismerő okirat.

Délután :

B) A teljesen zárt aszfalt versenypályán. Indítás 4 órakor.

III. Küzdelem a bajnok címért. Második vetélkedés. Vasparipa verseny. Táv. 10,000 méter. Nyílt verseny. Mindennemű gép indulhat. Győztes az első és második vetélkedésben egyleti ezüstéremet, bajnokjelöltséget; a harmadik vetélkedésben pedig egyleti aranyéremet, Achilles paizsot és „Bajnok“ címet nyer. A második beérkező ezüstéremmel, a harmadik bronzéremmel díjaztatik. — A bajnokjelöltség feltétele, hogy a védő a 10,000 métert 1 óra 5 perc alatt megtegye. Ha az eredmény a védő által a kitűzött idő alatt el nem éretik, úgy az egyszerű versenynek tekintetik, a bajnok-jelöltség elesik, de az ezüstérem kiadatik. Védő: Dáni Nándor bajnok jelölt, az „Achilles Sport-Egylet“ tagja.

IV. Növendékek sikversenye. Korosztályonkint. Táv. 91³/₁₀ m. E versenyben csak 16 éven alul levő fiúk vehetnek részt. Első és második tiszteletdíjat nyer.

V. Vasparipa (bicycle) verseny. Nyíltverseny. Táv. 1000 méter.

VI. Bajnoki kardvívás. Második vetélkedés a „Bajnok“ címért. Nyíltverseny. A mérkőzés sisakban, keztyűben, mellvért nélkül, egész testre, 6 „volt“-ra megy. Győztes az ki ellenfelének hamarabb 6 „volt“-ot ad. A párok sorshuzás után állítatnak össze. Minden „volt“ után az ellenfélét köszönéssel kell megtisztelni, mely egyszermind a kapott szurást vagy vágást is jelzi. Védő: Szathmáry Tihamér „Sz. T. E.“ tagja.

VII. Gyaloglás. (Walking). Nyíltverseny. Táv. 3000 méter. Futás tiltva van, kétszeri megintés a verseny megsemmisítését (disqualification) vonja maga után.

VIII. Sikverseny. Futás 6 órakor. Táv. 1609. m. (egy angol mérföld). Nyitva: test gyakorló és sportegyletek működvelő tagjai számára. Díjak: az elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

IX. Viadori ugróversenyek. Második küzdelem. Nyíltverseny. Távolság, magas- és rudugrás: győztes az, ki legalább két ugróversenyben a legnagyobb eredményt éri el. Díjak: elsőnek ezüstérem, viadorjelöltség és oklevél, a másodiknak bronzérem. Védő: Réti Pál 1019 erőponttal. Második küzdelem.

X. Viadori korlát- és nyújtóverseny tornázás. Harmadik küzdelem. Nyíltverseny. Győztes, ki legtöbb erőpontot ér el. Díjak: elsőnek ezüstérem, viador-jelöltség és oklevél, másodiknak bronzérem. Védő: Müller Dávid a „M. T. K.“ tagja 853 erőponttal.

XI. Bajnoki korong (discus) vetés. Nyíltverseny. Myron-féle „Diskobolos“ vagy „Marsyas“ állásból. Második küzdelem. Győztes az ki a 4 méter magasságot legtávolabbról veti át. Díjak: az elsőnek bajnok-jelöltség, ezüst-

érem és oklevél, a másodiknak bronzérem. Védő: Matkovics Miklós. Védő kötelezve van 16:80: 4 eredményt elérni.

XII. Vendégek versenye. Jelentkezések a helyszínén történnek. Velociped verseny Táv. 5000 méter.

XIII. Vigaszverseny. Ökölvívás. A mérkőzés páronként 10 percig tart. — Részt vehetnek mindazok, kik a versenynapon első díjat nem nyertek.

Díjak: Az I. III. VI. XI. alatti bajnok versenyeknél az első és második küzdelem alkalmával az elsőnek „bajnokjelöltség” elismerő okirattal és ezüstérem, a másodiknak ezüstérem, a harmadiknak bronzérem adatik. A harmadik küzdelem győztese „Magyarország bajnoka” címet, aranyérmel, (75 frt értékben) bajnoki okmánnyal és bajnoksági serleget (300 frt értékben) nyer, (kivéve a III. versenyt hol Achilles-pajzsot nyeri 300 frt értékben), a második ezüst-, a harmadik bronz-érmel. A IX. X. alatti viadori versenyeknél az első küzdelemnél a „viadori jelöltség” elismerő okirattal és ezüstérem, a másodiknak ezüstérem a harmadiknak bronzérem adatik. A harmadik küzdelemnél a győztes „Magyarország viadora” lesz és aranyérmel (75 frt értékben) viadori oklevéllel és viadori ezüst kürtöt nyer (300 frt értékben). Az V. VII. VIII. XII. számú versenyeknél az első ezüst érmet nyer. A XIII. számú versenyenél az első tiszteletdíjat nyer. A IV. versenyszámnál a két első kap tisztelet díjat. A II. számú versenyenél a díjazás a feltételben van részletezve. A tiszta jövedelem egy negyede versenydíj alapra fordíthatik.

Helyi és vidéki hírek.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Rektorisz Károly nagyikikindai kir. törvényszéki aljegyzőt és dr. Várady Sándor sátor-alja-ujhelyi gyakorló ügyvédet a szabadkai kir. törvényszékhez jegyzőkké, Bud Bertalan szabadkai kir. törvényszéki joggyakornokot a titeli kir. jbiróságához aljegyzővé nevezte ki.

— **Személyi hír.** Lobkovitz Rudolf herceg hadtest parancsnok f. hó 22-én Budapestről a gyorsvonattal városunkba érkezett s másnap a helyben állomásozó 4-ik huszárezred és a 86-ik gyalogezred egyik zászlóalja felett szemlélet tartott, melynek végeztével d. u. 2 órakor visszautazott Bpestre. F. hó 26-án újból szemlélet fog tartani a cs. és kir. 4-ik huszárezred hadgyakorlata felett.

— **Fényes estély.** Mácskovics Titusz téglagyáros s köztisztviselőben álló polgártársunkat születés napja alkalmával f. hó 20-án számosan üdvözölték. D. u. 6 órakor egész tömege vándorolt ki a gyárba Szabadka város előkelő polgárai közül üdvözölni a jó barátot, a munka emberét. A szíves házigazda lucullusi estebéddel látta el vendégeit. A pezsgős üvegek ugyancsak durrogtak, Horánszky Nándor országos képviselő gróf Apponyi Albertre emelte poharát, mit szünni nem akaró, lelkes éljenzés követett. Gálly György gyógyszerész a házigazdát városunk volt főmérnökét, dr. Rádics Péter orvos pedig a fürdőben üdülő ház asszonyát köszönté fel. A jelen volt bunyevác polgártársainkat a házigazda Mácskovics Titus üdvözölte anyanyelvükön. Ezekon kívül még számos felköszöntők mondottak, melyek Szabadka város közigazgatásának új alakulását helyezék kilátásba. A társaság csak a késő éjjeli órákban kezdett oszolni, melynek egy része vig zeneszó mellett vonult be a városba éltelve gróf Apponyi Albertet.

— **Elszámolás.** A f. hó 9-én a szabadkai kereskedő ifjak társulata által a városligetben rendezett táncvigalom alkalmával felülfizettek: Birkáss Gyula 2 frt, Czejzner Gyula, Roller Nándor, Mamuzsits Lázár, Frank Sándor, Krizmanits János, Decsy Dezső, dr. Vécei Soma, Ziffer D. A., Vécei Lipót, Munk Gyula N. N., Dulits Jenő, Aradszky Szávó, Ohrmann Kálmán, Batanics Lenesi, Sztojkovits Dusán és Schulhoff Béla 1—1 frt, Szilasi Károly 50 kr, Kunetz Jakab 25 kr. Bevétel 191 frt 25 kr. Kiadás 113 frt 55 kr. Tiszta jövedelem 77 frt 70 kr. Fogadják a nemesszívű adakozók a társulat legmélyebb köszönetét s nemkülönben legforróbb köszönetét és háláját fejezi ki Hoffmann Ferenczné és Roznolfszky Józsefné urhölgyeknek, kik jegyek elárúsítása által a táncvigalom sikere érdekében buzgolkodtak, valamint a jegyelárusító t. cégeknek is. A z e l n ö k s é g.

— **Anna-bál** Palicson. A szabadkai első zenekar f. év július 24-én — ma vasárnap — a palicsi fürdő vendéglő dísztermében „Anna-bál” rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja — Piros Józsi, a szabadkai első zenekar vezetője. Belépti jegy ára 1 frt. Családjegy 2 frt 50 kr. Kezdeté 8 órakor.

— **A konstantinápolyból** visszajövő magyar tüzoltók közül e hét folyamán megtekintették városunkat: Martinengó Nándor pozsonyi önk. főpnök. dr. Szilyi József bpesti önk. főpnök helyettes, Váradi Ferencz pápai kamarás s tüzoltó „püspök”, Rupp József erzsébetfalvai önk. pnök. s velük Géczy N. fővárosi kereskedő és dr. Szilyi Józsefné. A vendégek megtekintették kies palicsunkat, a tölgyfási erdőt és a városligetet s el voltak azok szépségétől, de különösen a palicsi fürdő parkjának szépségétől ragadtatva. Ezenkívül úgy a városi mint az önk. tüzoltóság laktanyáját is megnézték s az ott uralkodó rend és tisztsággal nagyon meg voltak elégedve.

— **Ismét botrány.** A Palicson fürdőző közönség pénteken este az ottani kis vendéglőben társas „hal paprikás” estélyt rendezett, melyen a városból is számosan részt vettek s igen kedélyesen mulattak. Vacsora után azonban Joo Dezső gőzfürdő tulajdonos és ismert *uzsorás*, minden indok nélkül egy köz-tisztviselőben álló fiatal orvost durván bántalmazott, anélkül hogy erre oka lett volna. Joo Dezsőnek ezen brutális eljárása felett az egész közönség megbotrányozott s ha ideje korán meg nem szökik biz isten lepedőbe vitték volna haza. Különben így sem menekül szárazon, mert ellene a bünyevítő feljelentés megtétele. E botrányos jelenet után a közönség széteszlett s a táncból nem lett semmi. (Lapunk zártakor vesszük a hírt, hogy Joo Dezső késznek nyilatkozott nyilvánosan a sértett féltől bocsánatot kérni s azt a helyi lapokban közzé tétetni.)

— **Halálozás.** Özv. Fokt Gyuláné szül. Perkovics Mária, f. hó 22-én d. e. 11 órakor hosszas szenvedés után, élte 41-ik évében jobb létre szenderült. Temetése ma vasárnap délután 1/2 4 órakor menend végbe. Béke poraira.

— **Palicson** múlt vasárnap tartott (3-ik) jótékonycélú tombolajáték bevétele 94 frt. 20 kr. kiadás 58 frt 48 kr. tiszta jövedelem 35 frt 22 kr. ebből 30 frt ismét takarékpénztárba tétetett, ezzel az összes betét 50 frt; az 5 frt 22 kr. pedig, mely Haertl Vilmos úr 1 frtnyi adományával, s az előbbi játék jövedelmének elszámolása után fenn maradt 4 frt 9 krral 10 frt 31 krt tesz ki, palicsi szegény betegek élelmezésére fog ismét fordíthatni.

— **Új zálogintézet.** A „Közgazdasági Bank” zálog intézete a kereskedelmi miniszterium által helyben hagyatott. Olvasóink olvashatják az erre vonatkozó hírdelést, mely azt az örvendetes eseményt juttatja a nagy közönség tudomására, hogy a legmérsékeltbb kamat mellett helyezheli el ingóságait s így megszabadul az eddigi zálogintézet 24 és

30% százaléknál kamataitól, melyek a mai fejlett pénzügyviszonyok között semmivel sem indokolhatók s melyek a kereskedelmi miniszteriumnak 42275/892 sz. rendelete folytán korlátozhatni is fognak.

— **Zónaidó országszerte.** A középeurópai egységes időszámítás Magyarországon a közigazgatás minden ágában életbe fog lépni. A belügyminiszter körrendeletet intézett a vármegyékhez, fölhíva ezeket oly intézkedések megtételére, hogy a vármegyei és községi hatóságok, valamint az ezeknek alárendelt hivatalok, intézetek július 31-dikéről augusztus elsejére virradólag az egységes időszámításra térjenek át. Hogy az időről minden hivatal tájékoztatást szerezhessen, az összes vasuti állomások és póstahivatalok naponként pontos jelzést kapnak a budapesti meteorologiai intézettől.

— **Szerencsétlenség.** Baján az elmúlt héten Bruck Izidor lement a pincébe, hogy onnan spiritust hozzon fel, úgy látszik azonban, hogy a spiritus hordó kifolyt és megnedvesítette nadrágját is, mit ő nem vett észre, a magával vitt gyertyát pedig megakartta gyújtani s a gyufát végig dörzsölte nadrágján, a gyufa meggyulladt, egytuttal a nadrágja is lángra lobbant; Bruck azonnal elvesztette lélekjelenlétét, s a helyett, hogy kifelétőrekedett volna befelé szaladt, ekkor már az egész pince lángba borult. Bruck kiabált ugyan segítségért de nem mehetet le senki, a lángok kicsaptak az ajtón és ezért lehetetlen volt a behatolás. A tüzoltók 1 1/2 óra mulva eloltották a tüzet s a pincében teljesen elégve találták meg Bruckot. Temetése nagy részvét mellett f. hó 17-én 1/6 órakor ment végbe.

— **A kocsmai palackok.** Körrendeletet bocsátott ki a belügyminiszter, mely szerint a kocsmákban csakis oly palackokban és poharakban szabad bort avagy egyéb szeszes italokat elárúsítani, amelyekben ki van tüntetve az ürméret. Természetes, hogy a hatóságok ellenőrzik az ürméret jelzésének valódiságát is. — Ideje is volt, mert már akadt olyan vendéglős is, aki három deci bort két decis pohárban szolgált ki.

— **Bortermelők egylete.** Ujvidéken bortermelők egylete alakult. Az egylet céljaira vonatkozólag a következőket közölhetjük: Célja az amerikai s hazai szőlővesszők termelése és nemesítése, hogy azokból tagjai részeltessenek. Egyleti célra szolgál a város részéről ingyen adott 4 holdnyi, és az egylet részéről a várostól kibérelt 147 holdnyi terület. Ez időszertint elnöke az egyletnek: idősebb Jójárt János, alelnöke: Kovács János titkára Berencz Mihály, pénztárnoka: Kovácsics Dóme. A választmány 25 tagból áll s van az egyletnek összesen 175 tagja.

— **Knorr Alajos „Önügyvédje”** ötödik teljesen átdolgozott és javított kiadásban jelenik meg ifj. Nagel Ottó könyvkereskedő kiadásában Budapest, Muzeumkörút a Nemzeti színház bérházában; egy munka, mely hasonló munkák közt elismert használhatóságánál fogva két évtizedet meghaladó időn át mindig keresett kézikönyv maradt melynek további feladata is az leendő, hogy minden jogviszonyok között megbízható és kimerítő utasítással szolgáljon mindenkinek valamint azoknak is, kik jogisegélyt igénybe venni kénytelenek. az első füzetben melynek ára 30 kr. a szerző, a közjogi részt kezdi ismertetni; nevezetesen a törvényhozó hatalmat, a főrendikar szervezetét, közli a főrendiházi tagságra jogosított családok névsorát; a képviselő választás szabályait, választói jogosultságot megállapító törvényes intézkedéseket; ismerteti a képviselőház szervezetét; a törvények kihirdetésének módját, és a delegációk szervezetét és tárgyalásának módját. Ezután áttér a végrehajtó hatalom kezelésének ismertetésére: meghatározza a végrehajtó hatalom fogalmát, megnevezi az ennek gyakorlatára hivatott közegeket; ismerteti a m. kir. miniszterium teendőit, az egyes miniszterek jogait és kötelességeit, a miniszterium szervezetét is különösen minden egyes miniszteriumok ügybeosztását, és ügyosztályainak ügykörét, az állam-számvevőszék hatáskörét és a közös kormányhatóságokat, a közös külügyminiszterium és pénzügyminiszterium ügykörét. Eme mindenkire hasznos munkát ajánljuk a t. c. olvasó közönség figyelmébe és partfogásába.

Felelős szerkesztő STOCZEK KÁROLY.

Uj zálog-intézet.

HIRDETMÉNY.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tud mására hozni, hogy a

Közgazdasági bank részvény-társaság

helyben a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszterium 42275/VI. 892. számú engedélye folytán egy a törvény kívánalmainak minden tekintetben megfelelő

Zálog-intézetet

állított fel, mely intézet Kossuth-utca 18. számú házban (Prokesch-féle bérház) a Sipos-utcára nyíló kapu bejárat alatt balra fekvő helyiségben működését tényleg megkezdette.

E zálog-intézet, mely a „Közgazdasági Bank Részvénytársaság” közvetlen felügyelete és ellenőrzése alatt fog állani.

ELFOGAD ZÁLOGBA

arany, ezüst és drágakőből készült ékszereket, bel- és külföldi értékpapírokat, zálog-jegyeket, ruha, fehér- és ágyneműeket, árucikket és kézimunkát szóval a szokásos zálog-üzlet körébe vágó s az intézet raktárában elhelyezhető minden tárgyat, melynek pénzben kifejezhető értéke van s azokra az alábbi kamatláb mellett

egy forinttól kezdve a legmagasabb összegig

ad előlegeket.

A „Közgazdasági Bank Részvénytársaság” mint a felállított zálogintézet tulajdonosa szigorúan fog felügyelni arra, hogy zálogintézeti közegei a megállapított kezelési szabályzathoz szorosan ragaszkodjanak, az intézetet felkereső közönség iránt előzékenységet s teljes készséget tanúsítsanak.

A zálog-intézet nyitva van:

hétköznapokon és pedig március hó 1-től november hó 1-ső napjáig reggeli 6 órától déli 12 óráig, délután 2 órától 7 óráig; november hó 1-ső napjától március hó 1-ső napjáig reggel 7 órától déli 12 óráig, délután 2 órától 6 óráig; vasár és ünnep napokon pedig csak a délelőtti órákban.

A kamatláb következő lesz:

- 1) Érték papírok után 8°/_o;
- 2) Ékszerek után 10°/_o;
- 3) Egyéb tárgyak után 15°/_o.

Ez olcsó kamatláb mellett a Közgazdasági Bank a n. érdemű közönség érdekei előmozdítását tényekkel igazolhatja.

Kelt Szabadkán, 1892. évi július hó 23-án.

Az igazgatóság.

A „MAGYAR ASZFALT RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG”

saját bányái: F.-DERNÁN (Bihar m.)

Iroda Budapest, VI. Andrászi-ut 30. sz.

elvállalja: új építkezéseknél az alapfalaknak nedvesség-elkülönítő aszfaltréteggeli befedését; járdák, udvarok, kapubejáratok, folyosók, konyhák, mészárszékek, vágóhidak, magtárak, raktárak, istállók, terraszok kerti utak, sétányok, szeszgyárak, ipartelepek, gyárhelyiségek, műhelyek, tantermek, utcai-átjárók, kocsitak, tekepályák, bérkocsi-állomáshelyek stb. stb. természetes, legjobb

aszfalttal burkolását

továbbá eszközli; nedves falak lakások, boltok, raktárak stb. gyökeres száraztatását — jólálás mellett — legolcsóbb áron.

Felvilágosítás készséggel adatik s nagyobb munkák vidéken is elvállaltatnak; — anyag utasításra vidékre is szállítatik.

A „Magyar aszfalt részvény-társaság” bányatermékei a brüsszeli nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetésben (díszoklevél) részesültek.

Szabadkán: KARSAI BERTALAN ur ad bővebb felvilágosítást.

És ugyancsak ő nála szerezhetők be azon — kitűnő minőségű — cement csövek, melyek az utcák csatornázása folytán az egyes házakból a főcsatornába lesznek bevezetendők.

MÁCSKOVITS és SCHÖNSTEIN

első szabadkai

Tégla és cement

áru gyára, Szabadkán.

Ajánlják saját gyártmányu dísz- és fal-téglákat, cement, mosaik és járda lapokat. Vállalkoznak: Granitterazsó, betonrozások, csatornázások, szökőkutak, kút-kagylók, medencék, cement és mosaik lapokali kövezések és minden egyéb cement munkák elkészítésére.

Megrendeléseket elfogad: Mácskovits és Schönstein téglagyár és

Schönstein Mór és fia,
17-25 I. kör, Kölcsey-utca 252. sz.